

Průřezové téma: **Péče o sebe a druhé**

Očekávaný výsledek učení: PTP-000-000-ZV9-001

Aktivně spoluutváří vzdělávací prostředí, aby přispívalo k naplňování jeho potřeb a potřeb ostatních členů školní komunity.

Popis úrovně: Na cestě

- Diskutuje možnosti, jak může účinně přispívat k respektujícím vztahům a bezpečnosti ve fyzickém a digitálním vzdělávacím prostředí.
- Reflektuje svojí zkušenost s různými strategiemi vytváření dobrých podmínek pro učení a pozitivního klimatu školy
- Navrhuje opatření, která mohou jemu i druhým pomoci v překonávání překážek při učení
- Získává zkušenosti s uplatňováním účinných forem podpory druhých při řešení problémů spojených s učením nebo vztahy ve školním prostředí

Společně k lepšímu učení 2

Autorka: Lenka Felcmanová

Anotace

Projekt vhodný pro žáky 7. ročníku svým pojetím navazuje na projekt Společně k lepšímu učení na prvním stupni. Projekt Společně k lepšímu učení 2 akcentuje aspekty vztahového bezpečí ve třídě jako nezbytného předpokladu efektivního učení a také má větší přesah do digitálního prostředí. Cílem projektu je podpořit žáky v rozvoji dovedností spojených s identifikací problémů ovlivňujících jejich učení a hledáním, plánováním a realizací účinných opatření v jejich řešení.

Zadání pro žáky

Etapy

První etapa: První čtvrtletí školního roku

- Žáci se seznámí prostřednictvím ilustrativních příkladů s různými problémy, které jiní žáci řeší v souvislosti s učením. Společně definují problémy, které by sami chtěli řešit a s podporou on-line zdrojů, vhodné odborné literatury či informací z odborného pracoviště (a při víceleté realizaci i z doporučení žáků 7. ročníků z předchozích let) navrhnou vhodná opatření. Navržená opatření zkonzultují s pracovníky školního poradenského pracoviště a na základě získané zpětné vazby zfinalizují. Žáci následně připraví plán realizace opatření.

Druhá etapa: druhé až třetí čtvrtletí

- Zvolená opatření budou žáci společně s učiteli následující dvě čtvrtletí aplikovat. Domluví se také, jak budou po stanoveném období účinnost opatření vyhodnocovat.

Třetí etapa: Čtvrté čtvrtletí

- Žáci domluveným postupem vyhodnotí účinnost realizovaných opatření a na základě získané zkušenosti i výsledků evaluace zpracují doporučení pro ostatní ročníky 2. stupně.

Úvodní představení projektu

V projektu Společně k lepšímu učení 2 se budeme zabývat tím, co nám brání v učení a dosahování v něm stanovených cílů.

Pokud mají žáci zkušenost s projektem Společně k lepšímu učení z pátého ročníku, učitel/ka na to upozorní.

Projekt je hodně podobný tomu, který jste dělali v pátém ročníku. V tomto projektu se více zaměříme na vztahovému bezpečí ve třídě a také na to, jak jej ovlivňuje naše chování v digitálním prostředí.

Učitel/ka žákům položí následující otázky, buď formou společného braistormingu nebo žáky losem rozdělí do skupinek po čtyřech a rozdá otázky do skupin. Skupiny si pro každou odpověď vyberou mluvčího. Všechny skupiny nejprve prezentují svou odpověď na první otázku, pak postupně na další.

Co si představíte pod pojmem vztahové bezpečí?

Jak se to, že se cítíme bezpečí ve vztazích, může projevat?

Co může tomu, abychom se cítili bezpečně ve vztazích, bránit?

Jak může to, jak se cítíme ve třídě, ovlivňovat naše chování v digitálním prostředí?

Jaké chování v on-line prostoru může podpořit pocit bezpečí ve třídě?

Jaké chování v on-line prostoru může pocit bezpečí ve třídě ohrozit?

Víme již, že každý z nás má různé potřeby při učení. Něco mu může v učení pomáhat a něco naopak bránit. Někomu vyhovuje při učení ticho, pro někoho může být úplné ticho stresující a potřebuje při učení poslouchat hudbu nebo ruch z okolí. Ve škole se mohou dít věci, které mohou někdy bránit v učení nám všem.

Naše učení a to, jak se cítíme, hodně ovlivňuje stres. Ten může být spojený se vztahy ve škole – mezi žáky navzájem i mezi žáky a učiteli. Zda ve škole zažíváme vztahové bezpečí ovlivňuje nejen to, co se děje přímo ve škole nebo v naší třídě, ale i to, co zažíváme mimo školu a v online prostoru.

Náš projekt bude mít několik částí. Nejprve budeme zjišťovat, s jakými problémy, které vám mohou bránit v učení, se setkáváte.

S pomocí odborných zdrojů navrhnete opatření, která mohou pomoci problém řešit a předejít mu v budoucnu. K vašim návrhům si zajistíte zpětnou vazbu od pracovníků školního poradenského pracoviště, kterou budete moci využít.

Vybraná opatření zavedeme a na konci školního roku zhodnotíme, jestli skutečně zafungovala.

Ze získaných zkušeností i výsledků vyhodnocení sepíšete doporučení pro ostatní třídy, aby se v případě, že řeší podobný problém nebo chtějí ve své třídě zlepšit podmínky pro učení, mohli od vás inspirovat.

První fáze:

Představení různých problémů spojených s učením a vztahovým bezpečím ve škole

*Třídní učitel*ka rozdává do skupin (složení skupiny je dáno losem) karty s ukázkami. Ve skupinkách si žáci příklad přečtou a diskutují o tom, zda mají podobnou zkušenost. Následně svůj příklad představí ostatním skupinám a společně diskutují, jestli se s podobným problémem také setkávají.*

Následně učitel/ka žáky vyzve, aby podobným způsobem, tedy prostřednictvím popisu situace fiktivní osoby, prezentovali jevy nebo problémy, které brání v učení jim samotným.

Zadání: Společně si nejprve projdeme několik ukázek problémů, které mohou bránit v učení, a zamyslíme se nad tím, jestli se s něčím podobným setkáváme i v naší škole.

Ve skupině si přečtete příklady problémů, které žáci řeší, a diskutujte o tom, jestli jste se s podobným problémem setkali u sebe nebo u někoho jiného. Zamyslete se nad tím, jak se žák cítí a jak byste se ve stejné situaci cítili vy.

Poté se zamyslete nad tím, jakou překážku nebo problém, které vám ztěžují učení, řešíte vy, a popište je stejným způsobem, jako na kartičce – popisem situace smyšleného žáka nebo žákyně.

Vyberte mluvčího, který představí problémy vašich žáků ostatním.

Ke kartičkám se vzorovými i vámi popsanými problémy se ještě vrátíme.

Výběr problémů k řešení

Následující aktivity navazují krátce na předchozí, aby žáci měli výstupy z nich v živé paměti.

Učitel/ka namnoží přehled ilustrativních příkladů problémů a problémy definované samotnými žáky do skupin po 3 – 4 žácích.

Následně celá třída hlasováním vybere tři problémy, které budou v následujícím období řešit. Kritérii výběru je to, že se týkají více žáků ve třídě a jsou z pohledu žáků vážné.

Poté učitel/ka žáky rozdělí do tří skupin, kdy každá bude mít za úkol navrhnout řešení jednoho problému. Učitel/ka žáky vyzve, aby s využitím on-line zdrojů, publikací, která má k dispozici školní poradenské pracoviště nebo školní knihovna, či prostřednictvím konzultace s pracovníky organizace, která se tématem zabývá, navrhli možná řešení představené situace. Na získání informací a zpracování návrhu opatření je žákům ponechán čas cca 14 dnů.

Každá skupina vybere jednoho nebo dva zástupce, kteří představí návrh opatření k řešení problému pracovníkům školního poradenského pracoviště a získají od nich zpětnou vazbu.

Zástupci skupin představí výstupy z konzultací s pracovníky ŠPP své skupině a v případě potřeby upraví svůj návrh opatření, následně jednotlivé skupiny návrh opatření k řešení „jejich“ problému představí celé třídě.

Zadání: Posledně jsme se seznámili s různými problémy ovlivňujícími učení. Některé byly představené na příkladech, jiné jste pojmenovali sami. Nyní společně vybereme tři problémy, které byste chtěli v naší třídě řešit.

Vybírejte problémy, které se týkají co více z vás a/nebo jsou z vašeho pohledu vážné.

Učitel/ka запиše/promítne všechny identifikované problémy na tabuli. Každý žák má tři hlasy, které čárkou přidělí třem preferovaným problémům. Vybrány jsou tři problémy s nejvíce hlasy.

Zadání: Každý máte tři hlasy, které můžete přidělit třem problémům, které chcete řešit. Svůj hlas označte čárkou. Přicházejte k tabuli postupně jeden po druhém, abyste měli dostatek prostoru pro zaznamenání svých hlasů.

Vybrali jste tři problémy, které od vás dostaly nejvíce hlasů. Nyní vás losem rozdělím do skupin a každá si také losem vybere jeden problém. K němu zpracuje návrh opatření, která ho mohou pomoci vyřešit a v budoucnu

mu předejít. Na zpracování návrhu budete mít 14 dní. Můžete využít on-line zdroje, knihy ze školní knihovny nebo ze školního poradenského pracoviště, konzultaci s konkrétním učitelem (například osobnostní a sociální výchovy nebo výchovy ke zdraví) nebo můžete zkusit kontaktovat organizaci, která se na řešení problémů ve školním prostředí zaměřuje. Tou může být například pedagogicko-psychologická poradna, středisko výchovné péče nebo nějaká nezisková organizace. Počítejte s tím, že pracovníci organizace nemusejí na email od vás reagovat okamžitě. Do návrhu uveďte, odkud jste čerpali informace.

Zkuste se zaměřit na dlouhodobé řešení, které může pomoci předejít opakování problému. Některé problémy vyžadují okamžité řešení a současně i dlouhodobé řešení. Například to, když někdo někomu ublíží, vyžaduje zjednání nápravy – omluvu a náhradu škody. Důležité je ale i to, abychom podpořili, že k tomu znovu nedojde. Tedy aktivity, které v celé třídě podpoří respektující vztahy.

Žáci ve svých skupinách následně vyberou jednoho až dva zástupce, kteří návrhy opatření představí pracovníkům školního poradenského pracoviště a požádají je o zpětnou vazbu prostřednictvím připravených otázek.

Zadání:

Pro získání zpětné vazby k vašim návrhům od pracovníků školního poradenského pracoviště si připravte otázky.

Měli bychom od nich zjistit:

jestli mají sami s podobnými problémy zkušenost,

jestli navrhovaná opatření mohou skutečně pomoci problém vyřešit a v budoucnu mu předejít,

jestli existují další možná řešení, která bychom mohli vyzkoušet,

jestli je něco, na co bychom si měli dávat pozor, aby naše opatření skutečně fungovala.

*Žáci s dopomocí učitele*ky naformulují otázky. Důležité je zaměřit se zejména na opatření, která pomohou podobným problémům v budoucnu předejít.*

Zástupci skupin si domluví návštěvu školního poradenského pracoviště a po získání zpětné vazby ji představí zbytku třídy.

Na základě původních návrhů a zpětné vazby navrhnou žáci finální plán se seznamem opatření, které budou v následujícím období aplikovat. Opatření by měla být nejvýše tři ke každému problému. Ke každému opatření navrhnou postupné kroky jeho uplatnění. S finálním plánem seznámí všechny vyučující a požádají je o součinnost při realizaci opatření.

Zadání: Z našich návrhů a doporučení, které jsme získali od školního poradenského pracoviště, vybereme opatření, která použijeme k řešení našich problémů a jejich předcházení v budoucnu. Pro řešení každého z problémů vybereme nejvýše tři opatření. Pamatujte, že méně je někdy více. Pokud bude opatření příliš, může nastat problém s jejich důsledným naplňováním.

Rozdělte se do skupin, ve kterých jste připravovali návrhy. Nyní připravíte plán, ve kterém popíšete, jak budete jako třída v realizaci opatření postupovat.

Žáci se rozdělí do skupin, ve kterých hlasují o opatřeních, pokud je jich k jednomu problému navrženo více než tři.

Učitel/ka do skupin rozdává formuláře plánu/poskytne jim formulář v elektronické podobě a představí každou položku plánu, aby bylo zřejmé, co má obsahovat. Pokud je zvolena tištěná forma, osvědčuje se dát do skupiny více formulářů, aby se s obsahem mohli rychle seznámit všichni žáci.

Žáci ve skupinkách navrhnou cíl k jednotlivým problémům – jak by chtěli, aby vypadal koncový stav.

K řešení zvoleného problému v každé skupině sestavíte plán. Jednotlivé plány nakonec spojíme dohromady do jednoho. Nejdříve si stanovte cíl. Ten popíše, čeho bychom chtěli dosáhnout. Mělo by z něj být všem jasné, co

chceme. Např. v naší třídě mají všichni klid na práci, když ho potřebují; v naší třídě má každý dostatek času na samostatnou práci; v naší třídě se každý zapojuje do skupinové práce; v naší třídě jsou všichni zapojeni ve skupinovém chatu; v naší třídě každý může vyjádřit svůj názor apod. Pokud vás napadne více cílů, vyberte ten, který nejpřesněji popisuje, čeho chceme dosáhnout. K rozhodnutí můžete použít i hlasování.

Nyní přejdeme k opatřením a jednotlivým krokům, které je třeba udělat.

K naplňování jednotlivých kroků vám pomohou následující otázky.

Učitel/ka promítne nebo napíše otázky na tabuli.

Co musíme udělat jako první?

Kdo to má udělat? Jak mu to sdělíme?

Kdy to má udělat?

Co k tomu potřebujeme? Jak to zařídíme?

Co musíme udělat jako další krok.

Některá opatření jsou jednorázová, například změna zasedacího pořádku. Některá opatření budou mít zaváděcí a udržovací fázi. Například pravidla chování je třeba nejen zavést ale i pravidelně připomínat a hlavně uplatňovat, co to podpoří? Přemýšlejte, co všechno je potřeba dělat, aby se nám opatření dařilo naplňovat po celou dobu.

Zamyslete se také nad tím, jak byste s využitím technologií mohli podpořit naplňování plánu. Zjistěte, jestli jsou nějaké nástroje, které by vám v tom mohly pomoci.

Učitel/ka může žáky seznámit s příklady software pro řízení projektu (např. ClickUp má základní funkce zdarma pro velký počet uživatelů). Pokud se žáci rozhodnou podpořit naplňování plánu nástrojem pro řízení projektu, je možné to začlenit do výuky informatiky. Limitem ve využití softwarů pro řízení projektu může být to, že jsou v angličtině.

Pokud je do realizace opatření potřeba zapojit vyučující, naplánujte si, jak a kdy jim plán představíte a požádáte je o spolupráci.

Pozn. U některých opatření bude třeba zapojit vyučující žáků, proto je důležité žáky motivovat k tomu, aby přemýšleli, jak se oni sami i učitelé do realizace opatření zapojí a jak budou své učitele o jejich roli v realizaci opatření informovat.

Finální podobu celkového plánu žáci zpracují v elektronické podobě. Zajistí také, aby byl k dispozici fyzicky ve třídě, žáci si jej také mohou stáhnout do svých zařízení.

Plán si vytiskněte a vystavte si ho ve třídě, zkuste vymyslet i další způsoby, jak si jej připomínat.

Druhá fáze:

Žáci a učitelé aplikují dohodnutá opatření dle stanoveného plánu.

Třetí fáze:

Žáci navrhnou, jak dosažení cílů plánu ověřit a zvolený způsob ověřování zrealizují.

Zadání: Vraťme se k vašemu plánu „Společně k lepšímu učení“. Zamysleme se nad tím, jak bychom mohli ověřit, že se podařilo dosáhnout stanovených cílů. K získání informací o tom, jak se nám dařilo, můžeme využít různé nástroje – dotazník, rozhovory nebo pozorování. Každý nástroj má své výhody a nevýhody.

Dotazník nám pomůže získat méně informací od hodně lidí, například celé třídy a učitelů, kteří nám s opatřeními pomáhali. Rozhovory nám umožní získat podrobnější informace od méně lidí. Když si pozveme někoho třeba ze školního poradenského pracoviště na pozorování, může nám poskytnout pohled zvenčí.

*Učitel*ka pomůže žákům zvolit nenáročnou formu ověřování dosažení cílů nebo jejich kombinaci. Žáci by měli kromě názoru jich samotných a jejich učitelů na to, jestli se cílů podařilo dosáhnout nebo ne, zjistit i důvody/důkazy, které sdělené názory podporují. Je třeba pamatovat na to, že i vyhodnocování účinnosti realizovaných opatření je pro žáky učební zkušenost. Cílem není připravit dokonalý evaluační nástroj, ale pomoci jim porozumět tomu, na co se při hodnocení zaměřit a jak ho provést. Do sběru a analýzy dat je vhodné zapojit technologie.*

*Učitel*ka pomůže žákům s vyhodnocením dat.*

Závěrečná reflexe

Učitel/ka rozdělí žáky losem do skupin cca po čtyřech žácích.

Zadání:

Náš projekt Společně k lepšímu učení 2 je u konce. Zjistili jsme, jak se nám dařilo dohodnutá opatření zavést a udržovat. Společně si zodpovíme několik reflektivních otázek. Odpovědi na otázky nejprve společně diskutujte ve skupinách a své odpovědi zapište. Společně si pak vaše odpovědi představíme.

Jaký krok šel udělat nejsnadněji?

Co bylo v zavádění a udržování opatření nejtěžší?

Kdy jste si začali všimnout, že se nám opatření daří a mají nějaký účinek?

V čem byste chtěli pokračovat i ve vyšších ročnících?

Dalo by se se problémům, které jsme řešili nějak předejít? Pokud ano, jak?

V případě, že se cíle/cílů nepodařilo dosáhnout:

Co si myslíte, že způsobilo, že se nám cíle nepodařilo dosáhnout a kdy (při zavádění, při udržování)?

Co bychom příště měli udělat jinak?

Žáci se rozdělí do tří skupin, ve kterých navrhovali opatření k jednotlivým problémům a zpracují doporučení pro to, jak jim předejít a v případě, že se vyskytne, i jak ho řešit.

Zpracování doporučení

Zadání: Poslední krok, který nás v našem projektu čeká, je zpracování doporučení ostatním žákům školy. V doporučení se zaměříte na to, jak by šlo danému problému předejít i tomu, jak ho řešit, když nastane.

Zpracujte ho v elektronické podobě a využijte k tomu pracovní list. Do popisu problému můžete napsat situaci žáka, se kterou jsme pracovali, nebo ho můžete zkusit zobecnit. To znamená, že nebudete popisovat situaci konkrétního žáka, ale popíšete samotný problém např. vyloučení spolužáka ze skupinového chatu nebo hluk ve třídě, který některé ruší. Pokud byste potřebovali poradit, jak problém popsat, řekněte si o pomoc.

Po zpracování vyberte dva mluvčí skupiny, kteří doporučení představí ostatním tady ve třídě.

Pak se domluvíme, jak zařídíte, aby se doporučení dostalo k ostatním žákům druhého stupně. Můžete ho například představit školnímu parlamentu, zařadit jeho zveřejnění nebo uspořádat setkání se třídami.

Žáci se domluví na konkrétním postupu informování ostatních žáků druhého stupně.

Vazba na klíčové kompetence

Název KK Složka KK Kód OVU	Znění OVU	Vzdělávací strategie
KK osobnostní a sociální	<i>Vyrovňuje se s odlišnostmi s respektem k druhým lidem</i>	- ve výuce v rámci různých témat věnují pozornost otázkám etiky a mezilidských vztahů a provázejí žáky diskusí o situacích, které vyžadují empatii a respekt - vědomě pracují s vlastními předsudky - představím žákům příběhy, které zdůrazňují důležitost respektu k odlišnostem - mapují se žáky, co se podle nich skrývá pod pojmem respekt - při reflexi aktivit se zaměřují na tematiku empatie a respektu k různým přístupům a názorům - mohou naučit empatii a hledání kompromisů (např. domluvy na třídních výjezdech, pravidlech, dělení práce ve skupině) - podporuji vzájemnou pomoc mezi žáky (ve výuce, ale i při překonávání osobních výzev) - oceňuji žáky za ohleduplné chování a projevy empatie - do výuky řadím aktivity, hry, modelové hry, dramatizaci a cvičení zaměřená na aktivní poslech, komunikaci (umožnění nahlížení problematiky z různých úhlů) - podporuji žáky v tom, aby projevovali své názory a potřeby a nebáli se při svém učení chybovat, o chybách přemýšleli a dále se z nich učili (odkryvám žákům vlastní chyby jako příležitosti k učení) - dávám žákům prostor spoluvytvářet pravidla (pracuji se sankcemi za porušení pravidel transparentně a v souladu s pravidly školy; usiluji o to, aby co nejvíce odpovídaly přirozeným důsledkům přečinu) - aplikuji aktivity na podporu pocitu sounáležitosti se třídou a školou - usiluji o to, aby se žáci mezi sebou znali
KK komunikační Aktivní naslouchání KKK-AKN-000-ZV9-001	<i>Během mluvené interakce v konkrétních situacích uzpůsobuje vlastní projev tak, že aktivně reaguje na projev partnera, a tím přispívá ke kultivovanosti konkrétní situace.</i>	- zařazuji do výuky prvky dramatické výchovy a role-play, v rámci kterých žáci přebírají různé role v simulovaných komunikačních situacích a experimentují s různými způsoby vyjadřování reakcí na verbální i neverbální jednání komunikačních partnerů - nechávám žáky shrnovat obsah právě ukončených párových či skupinových diskusí - nechávám žáky reflektovat prožité komunikační situace a s nimi spojené úspěchy a neúspěchy; prostřednictvím různých nástrojů (např. deníky a reflexivní záznamy, společné diskuse) nechávám žáky vcítit se do spolužáků, identifikovat komunikační fauly, zaznamenávat vlastní pokroky v komunikačních dovednostech apod. - vystupuji jako model aktivního naslouchání a efektivní komunikace, demonstruji, jak se adaptovat na různé komunikační styly a situace.

KK k učení Umění se učit KKU-USU-000-ZV9-001	Řídí vlastní procesy učení	- plánuji sekvence navazujících vyučovacích hodin směřujících k dlouhodobým cílům - plány učení či kritéria práce vytvářím společně se žáky - před započítím práce mapuji se žáky osvojení prozatímních postupů práce, učení - nastavuji přiměřené vzdělávací cíle pro každého ze žáků - provázím žáky diskusí o tom, které postupy mohou využít v následující práci - navozuji takové situace, při nichž si žák zkouší odhadování vlastních sil a možností, definování překážek v učení apod. - zamýšlím se se žáky nad tím, co jim pomáhá k rozvoji (prostor, čas, pomůcky, forma práce, styly učení aj.) - shromažďuji a sdílím zdroje, které mohou žákům pomoci v učení (např. různé procvičovací digitální programy, portfolio kompetencí) - poskytuji doplňkové materiály a nástroje, aby si žáci mohli hlouběji rozšířit své znalosti - podporuji odpovědnost žáků za jejich učení tím, že jim vytvářím příležitosti aktivně využívat to, co se naučili - nechávám žáky samostatně při výuce objevovat, co se učí - dávám prostor žákům učit se mezi sebou navzájem - učím žáky pracovat s nástroji, které umožňují sledovat a zaznamenávat jejich pokrok (práce s portfoliem, mapa učebního pokroku, mapa rozvoje kompetencí, kompetenční karty) - učím žáky shromažďovat důkazy o jejich posunu v učení - aktivitu žáků podporuji prostorem pro dotazy žáků, odpovídání na otázky, podporuji zvědavost žáků a vytvářím prostor pro bádání a zjišťování nových poznatků (o sobě i o světě) - vytvářím bezpečný prostor pro práci s chybou (za chybu žáky netrestám, společně hledáme cestu, jak chybu příště eliminovat a jak ji využít k dalšímu rozvoji) - průběžně se žáky reflektuji, co zvládli, co mají a nemají upevněno (podle toho měním dlouhodobý plán výuky a přizpůsobuji ho potřebám žáků) - dávám žákům prostor pro reflexi toho, co se naučili a jak k tomu došli (metakognitivní stránka učení) - zamýšlím se se žáky nad tím, co jim pomáhá k učení (prostor, čas, pomůcky, forma práce, styly učení) - jsem důsledný ve vyžadování domluvených pravidel - učím žáky využívat čas (využívám časomíru apod. i pro běžné úkoly) - pokud žák neplní úkoly, intervenuji – snažím se v diskusi se žákem / s rodiči dopátrat toho, proč tomu tak je, ve spolupráci se snažím nastavit další cíle a
---	--	---

		plány učení - vedu žáky ke spolupráci a vzájemné podpoře při učení (s prvky konkurence a soutěživosti při výuce nakládám tak, aby nebyla narušena spolupráce a vzájemná podpora ve třídě)
ZG čtenářská a pisatelská Vztah ke čtení a čtenářství, psaní a pisatelství ZGC-VZT-000-ZV9-001	<i>Oceňuje čtení a psaní jako činnosti pomáhající porozumět světu i sobě samému.</i>	- Posuzuje texty z hlediska jejich přínosnosti pro něj. - Nachází v četbě výzvy pro své prožívání, myšlení, poznávání.

Metodický komentář pro učitele

Žáci v tomto projektu mohou otevřít závažné problémy ve vztazích, například spojených s šikanou. Pokud se tak stane, je důležité je ocenit za to, že se svěřili a říct jim, že projekt může s řešením šikany a jejímu předcházení v budoucnu pomoci. Zároveň je nutné do řešení zapojit pracovníky školního poradenského pracoviště a vedení školy v souladu s krizovými plány a dohodnutými postupy pro řešení školy. Do projektu je třeba zapojit také vyučující žáků. Kritická je zejména udržovací fáze aplikace dohodnutých opatření, proto je důležité žákům (i učitelům) dohodnutá opatření připomínat. K tomu účelu slouží plán a případně i software nástroje pro řízení projektu.

Níže jsou uvedeny materiály pro žáky

Ilustrace problémů

Jana se často nemůže soustředit, když je kolem ní hluk. Děje se to hlavně, když si ve vedlejší lavici spolužáci povídají. Janě se několikrát stalo, že neslyšela pokyny učitelů a nevěděla pak, co má dělat. Když jí nedávno vyvolala učitelka matematiky, bála se říct, že neslyšela otázku, tak radši mlčela. Cítila se zahanbeně a na spolužáky měla velký vztek.	Je pondělí ráno a Tadeášovi se nechce jít do školy. V pátek se pohádal s Honzou, nejoblíbenějším klukem ve třídě. V neděli, když se chtěl se spolužáky poradit o jednom příkladu z fyziky, zjistil ale, že ho vyloučili z třídního chatu. Cítí lítost, bezmoc i vztek. Mají dneska psát z fyziky písemku, ale Tadeáš nedokáže myslet na nic jiného, než jaké to bude, až vejde do třídy.
Jirka se nikdy netěší na úterý a pátek, kdy mají tělocvik. Obvykle dělají skupinové sporty, kde si kapitáni vybírají hráče do týmu. Jirka většinou zůstává ve výběru poslední. Vždycky cítí velké ponížení a má co dělat, aby zadržel slzy.	Denisa je smutná, protože jí spolužačky nepřizvaly k on-line schůzce, kde se společně připravovaly na test z češtiny, i když je o to prosila. Čeština jí moc nejde a za společnou přípravu by byla opravdu vděčná. Cítí se poníženě a zrazeně.
Linda se ve škole velmi snaží a když se paní učitelka na něco zeptá, většinou ví správnou odpověď. Problém je, že Linda potřebuje chvíli na promyšlení odpovědi, a tak se vždycky někdo přihlásí dříve než ona. Poslední měsíc se jí nestalo ani jednou, že by ji paní učitelka po přihlášení vyvolala. Linda je z toho smutná a říká si, jestli má cenu se vůbec snažit.	Radek má moc rád matematiku a je v ní opravdu dobrý. V hodinách matematiky se hodně snaží, hlásí se, když se pan učitel na něco ptá, rád chodí počítat k tabuli. V poslední době se mu ale kvůli tomu začali posmívat dva spolužáci. Říkají o něm, že je šprt a učiteli podlézá. Radka to mrzí a přemýšlí nad tím, že na sebe raději přestane upozorňovat a už se nebude hlásit.

Matouš byl dva týdny nemocný a v tu dobu v matematice probírali novou látku. Zkoušel se dívat do učebnice, ale moc tomu nerozumí. Dostal za úkol si látku doplnit, ale neví, jak na to. Stydí se to říct paní učitelce. Na začátku příštího týdne mají psát test a Matouš začíná panikařit. Přemýšlí, že bude předstírat nemoc, ale ví, že tím řešení problému jenom oddálí.	Jitka nemá ráda skupinovou práci. Když jim paní učitelka zadá nějaký úkol, většinou to její skupinka hodí na ní a ostatní nic nedělají nebo si mezi sebou povídají. Jitka se bojí, že by se na ní naštváli, a tak práci za skupinu udělá. Občas jí i někdo pomůže, ale má stále větší pocit, že jí ostatní jen využívají.
Jindrovi dělá problém dlouhé sezení v lavici. K tomu, aby se lépe soustředil potřebuje pohyb. Často proto klepe nohou, protahuje se nebo si hraje s propiskou. Někteří učitelé ho za to napomínají, a tak se snaží svou potřebu pohybu potlačit. Vždycky ale u něj začne stoupat napětí, přestává se soustředit na výuku a začíná být zbrklý. Snadno pak udělá chybu.	Julie nemá ráda práci u tabule. Jednou se jí totiž stalo, že napsala ve slově chybu a spolužáci se jí za to smáli. Od té doby má z vyvolání k tabuli velký strach. I když ví správné řešení, nepřihlásí se a je celá napnutá strachem, aby jí nevyvolali.
Anička má před každým zkoušením nebo písemkou opravdu velký strach z toho, že to pokazí. Potí se jí ruce, má stažené hrdlo a srdce tluč jako o závod. Přestože se učila, má najednou velký problém vzpomenout si na učební látku.	Rodiče chtějí Kubu nechat doma, protože si myslí, že je nemocný. Není to ale pravda. Kubovi spolužáci Tomáš s Filipem totiž večer rozeslali všem ve třídě fotomontáž nahého těla s jeho hlavou. Když to zjistil, z prožitého šoku se pozvracel. Kuba je zdrcený a vůbec si nedokáže představit, že by se do školy vrátil. Stydí se to říct rodičům a vůbec neví, co má dělat.
Eliška má pocit, že je pro spolužáky neviditelná. V 7 B je dva roky, předtím žila v jiném městě. Stěhování pro ni bylo těžké, protože se jí rozvedli rodiče a musela opustit své kamarádky. Byla hodně stažená do sebe a neměla sílu na navazování vztahů v nové třídě. Navíc je povahou spíš uzavřená, být na očích jí spíš stresuje. Teď by už ale ráda nějaké kamarádky ve třídě měla. Někoho, s kým bude trávit čas o přestávkách i čas po škole. Spolužačka v lavici se s ní sice v hodinách baví, přestávky ale tráví s jinými spolužačkami. Přestávky tak Eliška většinou tráví sama s knížkou a přemýšlí, jak to změnit.	

Plán řešení

Problém – co řešíme	Cíl – jak chceme, aby to bylo	Opatření 1 - 3 – co proto uděláme
		Opatření 1 – postupné kroky (co, kdy, kdo) Krok 1 Krok 2

		.
		Opatření 1 – postupné kroky (co, kdy, kdo) Krok 1 Krok 2 . .
		Opatření 1 – postupné kroky (co, kdy, kdo) Krok 1 Krok 2 . .
Vyhodnocení – podařilo se dosáhnout cílů? Jaké důkazy pro to máte?	Cíl 1	
	Cíl 2	
	Cíl 3	

Formulář doporučení

Popis problému
Čím můžeme problému předejít
Jak můžeme problém řešit, když nastane

Popis ověřování

Učitel*ka sleduje, vede žáky k:

- reflexi toho, jaké dovednosti si při jednotlivých blocích žáci rozvíjeli.
- plánování a vyhodnocování opatření v oblasti učení
- vzájemné spolupráci a respektování potřeb druhých

Zdroje

Inspirace z materiálů SOFA, dostupné na <https://www.societyforall.cz/>

- Ukázka vizuální opory k pravidlům hlasitosti
- Ukázka seberegulačních pomůcek
- Metodiky Respekt Rozmanitost Rovnost Resilience pro rozvoj socio-emočního učení a respektujících vztahů mezi žáky